

Sak nr. 24/2011.

STYRENDE DOKUMENTER GRENLAND HAVN IKS.

Vedlagt oversendes havnedirektørens innstilling til havnestyret i sak nr. 55/2011.

Havnestyret skal behandle saken i møte 26. oktober 2011, og en vil foreslå at havnerådet slutter seg til det vedtak havnestyret måtte fatte.

Brevik, den 18. oktober 2011.

Finn Flogstad
Havnedirektør

HAVNESTYRET

Sak nr. 55/2011

Styrende dokumenter Grenland Havn IKS.

Grenland Havn IKS og eierkommunene har over lengere tid arbeidet med ajourføring av styrende dokument for selskapet. Grenland Havn IKS har brukt adv Vibeke Resch-Knudsen til å fremme forslag til dokumentstruktur, utforming og kvalitetssikring. Hun har hatt dialog med rådmannsgruppa for eierkommunene representert ved Gunleik Vøllestad i selskapet Ernst & Young as.

Dette arbeidet er nå slutført og følgende dokumentstruktur er foreslått:

1. Eieravtale mellom eierkommunene Skien, Porsgrunn og Bamble
2. Selskapsavtale for Grenland Havn IKS
3. Retningslinjer for valgkomite for Grenland Havn IKS
4. Styreinstruks Grenland Havn IKS
5. Stillingsinstruks havnedirektør Grenland Havn IKS

Arbeidet med de tre første avtalene er slutført og forslag er vedlagt denne saksfremstilling. De øvrige to dokumenter vil bli slutført etter behandling av de første tre dokumentene. Disse vil bli behandlet internt i Grenland Havn IKS.

Havnedirektøren foreslår følgende vedtak:

1. Havnestyret tar til etterretning de forslag til dokumentstruktur og dokumenter som er vedlagt saken.
2. Saken oversendes havnerådet for godkjenning
3. Saken oversendes eierkommunene for endelig godkjenning.

Brevik, den 6.oktober 2011

Finn Flogstad

Havnedirektør

Vedlegg: Eieravtale
Selskapsavtale
Retningslinjer for valgkomite

Notat

Til: Rådmannsgruppen for Grenland Havn

2. september 2011

Cc: Advokat Kristin Albretsen,

Fra: Gunleik Vøllestad, Ernst & Young

Kommentarer til eieravtale for Grenland Havn

Grenland Havn har som kjent nedsatt ei gruppe for å vurdere og eventuelt komme med forslag til justeringer av utkast til eieravtale. Gruppen har nå kommet med dette forslaget; teksten i det opprinnelige utkastet står i venstre kolonne og Grenland Havns forslag til endring i høyre kolonne.

Avtalen	Tekst i utkastet	Grenland Havns forslag
Punkt 3.3, femte ledd	Representantskapet oppnevner en egen valgkomité, etter forslag fra Kommunene, og har fastsatt instruks for valgkomiteen. Valgkomiteen har til oppgave å foreslå kandidater til styret. Representantskapet gjør det endelige valget av styrerepresentanter. Kommunestyrene skal av den grunn ikke gjøre vedtak i representantskapssaker som gjelder valg av styremedlemmer.	Representantskapet oppnevner en egen valgkomite, etter forslag fra Kommunene, og har fastsatt instruks for valgkomiteen. Valgkomiteen har til oppgave å foreslå kandidater til styret. Representantskapet gjør det endelige valget av styrerepresentanter. Styreverv er et personlig, ikke et politisk verv. Kommunestyrene skal av den grunn ikke gjøre vedtak i representantskapssaker som gjelder valg av styremedlemmer.
Sak	Tekst i utkastet	Grenland Havns forslag
Punkt 2.2	Ny havnelov trådte i kraft fra 1.1. 2010. Viktige regler om forvaltningen av havner er: <ul style="list-style-type: none"> – Kommunen skal ha myndighet og forvaltningsansvar for sikkerhet og fremkommelighet i kommunens sjøområde, dvs innenfor kommunens grenser, mens <u>staten</u> har ansvaret for hoved- og bileder, de øvrige sjøområdene og for navigasjonsveiledningen. – Kommunene gis større frihet til å organisere havnevirksomheten på en hensiktsmessig måte, og skillet mellom forvaltningsoppgaver og driftsoppgaver tydeliggjøres. 	Ny havnelov trådte i kraft fra 1.1. 2010. Viktige regler om forvaltningen av havner er: <ul style="list-style-type: none"> – Kommunen skal ha myndighet og forvaltningsansvar for sikkerhet og fremkommelighet i kommunens sjøområde, dvs innenfor kommunens grenser, mens <u>staten</u> har ansvaret for hoved- og bileder, de øvrige sjøområdene og for navigasjonsveiledningen. – Kommunene gis større frihet til å organisere havnevirksomheten på en hensiktsmessig måte, og skillet mellom forvaltningsoppgaver og driftsoppgaver tydeliggjøres. – Reglene om en atskilt økonomi i havnene – kalt havnekapitalen - videreføres. Det er

	<ul style="list-style-type: none"> - Reglene om en atskilt økonomi i havnene – kalt havnekapitalen - videreføres. Det er vedtatt en begrenset adgang til utdeling og utbytte fra havnekapitalen etter forskrift fastsatt av departementet. - Havneavgiftene erstattes med alminnelig prisfastsettelse for havnetjenester, men kommunene kan ilegge skipstrafikken en anløpsavgift som skal dekke kommunenes kostnader til forvaltningsoppgavene. 	<p>vedtatt en begrenset adgang til utdeling og utbytte fra havnekapitalen etter forskrift fastsatt av departementet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havneavgiftene erstattes med alminnelig prisfastsettelse for havnetjenester, men kommunene kan ilegge skipstrafikken en anløpsavgift som skal dekke kommunenes kostnader til forvaltningsoppgavene. - Havnene gis anledning til å innkreve saksbehandlingsgebyr etter lov om havner og farvann (Lovens § 6)
Punkt 2.5, nest siste avsnitt	Havnekapitalen kan bare nyttes til havneformål, dvs. til drift, vedlikehold, utbedring og utvikling av havn, samt utøvelse av offentlig myndighet i samsvar med loven. Loven legger til rette for at havner kan utvikle seg til moderne logistikknutepunkter og således gi et attraktivt tilbud til brukere av havner og havnetjenester. Måltrettede investeringer i grenseflatene mellom transportformene kan da vurderes, men grensedragningen må gjøre konkret i de enkelte tilfellene, i lys av utviklingen innen havnesektoren og med sikte på å realisere lovens havneformål.	Havnekapitalen kan bare nyttes til havneformål, dvs til drift, vedlikehold, utbedring og utvikling av havn, samt utøvelse av offentlig myndighet i samsvar med loven. Loven legger til rette for at havner kan utvikle seg til moderne logistikknutepunkter og således gi et attraktivt tilbud til brukere av havner og havnetjenester. Måltrettede investeringer i grenseflatene mellom transportformene kan da vurderes, men grensedragningen må gjøres konkret i de enkelte tilfellene, i lys av utviklingen innen havnesektoren og med sikte på å realisere lovens formål. <p>Departementet kan i særlige tilfeller eller på nærmere vilkår gi tillatelse til at midler som hører til havnekapitalen, blir investert i prosjekter eller virksomhet med andre formål enn nevnt i § 48 (HFL) første ledd.</p>
Punkt 2.5, siste avsnitt	Utdeling av utbytte eller andre utdelinger fra et IKS eller et aksjeselskap kan ikke foretas før det er foretatt avsetninger til nødvendige vedlikehold, nyanlegg, framtidige utviklingstiltak og investeringer i havnevirksomheten.	Utdeling av utbytte eller andre utdelinger fra et IKS eller et aksjeselskap kan ikke foretas før det er foretatt avsetninger til nødvendig vedlikehold, nyanlegg, framtidige utviklingstiltak og investeringer i havnevirksomheten. <p>Utbyttet skal primært anvendes til havneformål, gitt at departementet tillater annet.</p>

Punkt 5. nr 3	Det kan knyttes tre hovedvirksomheter/ hovedformål til havnevirksomhet: 1. Forvaltningsvirksomheten, dvs. å ivareta lovpålagt myndighetsutøvelse og forvaltningsmessige forhold slik det er beskrevet i havne- og farvannsloven; 2. Driftsoppgaver, dvs. drift og vedlikehold av eksisterende havneanlegg; 3. Utviklingsoppgaver.	Det kan knyttes tre hovedvirksomheter/ hovedformål til havnevirksomhet: 1. Forvaltningsvirksomheten, dvs. å ivareta lovpålagt myndighetsutøvelse og forvaltningsmessige forhold slik det er beskrevet i havne- og farvannsloven; 2. Driftsoppgaver, dvs. drift og vedlikehold av eksisterende havneanlegg; 3. Bruk av havn som knutepunkt og attraktor for næringsutvikling og etablering.
Punkt 7		Følgende setning strykes: <i>Representantskapsrådets leder bør da heller ikke ha møte - og talerett i styremøtene, slik det har vært tidligere.</i> Erfaring over flere år har vist at det er svært nødvendig og nyttig at leder av styret og rådet har gjensidig møte - og talerett i hverandres respektive møter.

Gruppen ber i tillegg om at man er konsekvent i betegnelsen av havnerådet/representantskapet. I utkast til ny selskapsavtale brukes betegnelsen "representantskap".

Representantskap Lov om interkommunale selskaper bruker betegnelsen "representantskap" om eierorganet. Navnet gir uttrykk for at det er et organ med representanter for eierne.

Representantskapet har klare fullmakter og myndighet, med hjemmel i loven og vedtektene.

Havneråd Betegnelsen havneråd er velbrukt i Grenland Havn – sammenheng, også i det tidligere interkommunale samarbeidet "Grenland Havnevesen".

Uttrykket "råd" kan gi inntrykk av at det er et rådgivende, ikke beslutende organ.

Andre havner organisert som IKS eller § 27- samarbeid bruker både "havneråd" og "representantskap":

Borg Havn (IKS)	Representantskap
Stavanger Havn (IKS)	Representantskap
Trondheim Havn (IKS)	Representantskap
Bergen Havn (§ 27-samarbeid)	Havneråd
Kristiansund og Nordmøre (IKS)	Havneråd
Mode og Romsdal Havn (IKS)	Havneråd
Nordkapp og Porsanger Havn (IKS)	Havneråd

Grenland Havn IKS

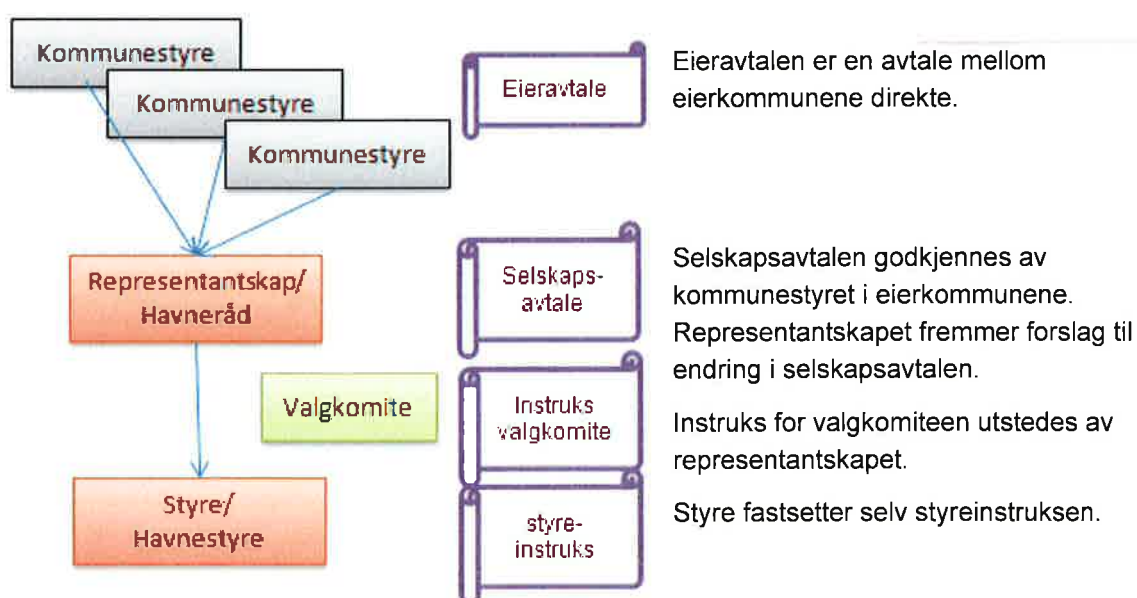
Redegjørelse for eieravtale og selskapets styrende dokumenter

Innhold

1. Formål	1
2. Samfunnsmessig og rettslig grunnlag for havnevirksomheten	2
3. Interkommunalt selskap	5
4. Kort om Grenland Havns historie	6
5. Formål – eiernes forventninger til virksomheten	6
6. Deltakernes innskudd, selskapsandel og forpliktelser	7
7. Eierstyring og eierinnflytelse	13

1. Formål

Dette dokumentet beskriver bakgrunnen for og målsettingen med styringsdokumentene for Grenland Havn IKS som grunnlag for eierstyring og selskapsledelse av selskapet. Styringsdokumentene vedtas delvis av eierne og delvis av selskapets organer, og regulerer forholdet mellom eierkommunene direkte, forholdet mellom eierkommunene og selskapet eller mellom forskjellige selskapsorganer. Dokumentene og styringsstrukturen består i prinsippet av:

Formålet med denne redegjørelsen er å gi en kort beskrivelse av det samfunnsmessige og rettslige grunnlaget for kommunens engasjement i Grenland Havn, samt angi formålet med og prinsippene for organisering og styring av havnevirksomheten. Dokumentet utdypet og begrunner bestemmelsene i kommunenes eieravtale om Grenland Havn.

2. Samfunnsmessig og rettslig grunnlag for havnevirksomheten

2.1 Havne- og farvannslov av 1984

Offentlig havnevirksomhet ble organisert som en kommunal forvaltningsoppgave ved havne- og farvannsloven (hfl.) av 1984. Myndighet etter loven var tillagt kommunestyret, men kommunen kunne opprette etablere eget havnestyre med myndighet og ansvar etter loven. Slik myndighet kunne også delegeres til kommunalt foretak, interkommunalt samarbeid eller interkommunalt selskap. Kommunal/offentlig havnevirksomhet kunne ikke organiseres som aksjeselskap.

Etter 1984-loven var havnevirksomheten brukerfinansiert, basert på et selvkostprinsipp. En rekke forskrifter fastsatte prinsippene og grunnlaget for ulike brukeravgifter til dekning av forskjellige havnetjenester.

1984-loven inneholdt strenge bestemmelser om forvaltning av havnekapitalen – havnekassen – som skulle sikre at alle midler som (i) var et resultat av brukerbetalinger (havneavgiftene) eller (ii) som var tilført havnevirksomheten og investert i havneinretninger, bare kunne nyttes til havneformål. Det betydde at alle formuesmidler som tilhørte havnevirksomheten skulle holdes adskilt fra kommunens øvrige formuesforvaltning, og at kommunen ikke kunne ta ut midler fra eller nyttiggjøre seg havnekassens formue til andre formål enn havnevirksomhet.

2.2 Ny havne- og farvannslov

Ny havnelov trådte i kraft fra 1.1. 2010. Viktige regler om forvaltningen av havner er:

- Kommunen skal ha myndighet og forvaltningsansvar for sikkerhet og fremkommelighet i kommunens sjøområde, dvs innenfor kommunens grenser, mens staten har ansvaret for hoved- og bileder, de øvrige sjøområdene og for navigasjonsveiledningen.
- Kommunene gis større frihet til å organisere havnevirksomheten på en hensiktsmessig måte, og skillet mellom forvaltningsoppgaver og driftsoppgaver tydeliggjøres.
- Reglene om en atskilt økonomi i havnene – kalt havnekapitalen - videreføres. Det er vedtatt en begrenset adgang til utdeling og utbytte fra havnekapitalen etter forskrift fastsatt av departementet.
- Havneavgiftene erstattes med alminnelig prisfastsettelse for havnetjenester, men kommunene kan ilegge skipstrafikken en anløpsavgift som skal dekke kommunenes kostnader til forvaltningsoppgavene.
- Havnene gis anledning til å innkreve saksbehandlingsgebyr etter lov om havner og farvann (Lovens § 6).

2.3 Myndighet etter havne- og farvannsloven

Kommunen har forvaltningsansvar og myndighet etter havne- og farvannsloven innenfor området hvor kommunen har planmyndighet etter plan- og bygningsloven. Kommunen kan delegere myndighetsutøvelse etter loven til interkommunalt samarbeid (jf kommunelovens § 27) eller til interkommunalt selskap organisert etter lov om interkommunale selskap.

Departementet uttaler i avsnitt 9.2.4. i ot.prp. nr 75(2007-2008):

Et overordnet prinsipp er at det kun ved tungtveiende behov legges opp til delegasjon av offentlig myndighetsutøvelse til organer utenfor det offentlige selv. Dette gjelder særlig myndighet av mer inngrepsmessig karakter. De typiske myndighetsoppgaver som videreføres fra gjeldende lov, vil derfor fortsatt bli lagt til kommunen eller staten. Når det gjelder begrepet myndighetsoppgaver, legges det til grunn at dette fortsatt skal omfatte myndighetsutøvelse knyttet til arealplanlegging, ulike former for regulering, tilsyn og forvaltningen av sikkerhet og fremkommelighet i havner og farvann.

Enkeltvedtak og forskrifter vil med den foreslåtte grensedragningen som et utgangspunkt måtte legges til kommunale myndigheter eller departementet.

Departementet mener at kommunen må ha anledning til å overføre myndighet til de ulike former for interkommunale samarbeid etter kommunelovens kapittel 5 eller kommunelovgivningen ellers, så langt det er i samsvar med kommunelovens system.

Den myndighet som kommunene har etter hfl. innenfor sine kommunegrenser kan delegeres til interkommunalt samarbeid eller interkommunalt selskap (IKS). Det må legges til grunn at slik myndighet bare kan delegeres til et interkommunalt "organ" som kommunen selv deltar i, ikke til et interkommunalt selskap som den aktuelle kommune ikke er deltaker eller deleier i.

2.4 Organisering av kommunal havnevirksomhet

Kommunen kan velge organisasjonsform for egne havner, og kan etablere foretak – også sammen med private – for investering i og drift av havneforetak. Departementet uttaler i ot.prp. nr 75(2007-2008), avsnitt 7.2.4:

Departementet mener det må være opp til den enkelte kommune å velge den organisasjonsform den finner mest hensiktsmessig som ramme for den virksomheten som skal drives. Når slik virksomhet skjer i samsvar med gjeldende nærings- og kommunelovgivning, og i tråd med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper, vil den reguleres fullt ut av de lover som gjelder for vedkommende organisasjons- og selskapsform, med mindre noe annet sies uttrykkelig i særlov.

Det vil bero på kommune- og selskapslovgivningen hvilke organisasjons- og selskapsformer som kan benyttes for havnene. Både kommunale foretak (KF), interkommunale selskap (IKS), aksjeselskap og andre selskapstyper kan være aktuelle. I kommunalt foretak, interkommunalt selskap og aksjeselskap har styret autonomi i forhold til kommunen.

Det mest naturlige valget ved opprettelsen av et selskap for å løse driftsoppgaver i havnen, vil i tråd med det som ellers velges i næringslivet, gjerne falle på aksjeselskapet (AS). Hvor flere kommuner går sammen om drift av felles havn, vil også IKS-formen fremstå som et naturlig alternativ. Det har under gjeldende lov vært noe usikkerhet knyttet til muligheten for å opprette aksjeselskaper for de offentlige havnene. Departementet legger til grunn at det ikke vil gjelde noen begrensning for opprettelse av ASA eller andre selskaper for å løse driftsoppgaver i offentlige havner, så lenge offentligrettslig myndighet utøves av offentlige organer i samsvar med alminnelig delegasjonslære og de begrensninger som følger av reglene om havnekapital, se kapittel 17.4.

2.5 Havnekapital

Havnekapitalen (havnekassa) omfatter:

- Alle formuesmidler som tilhørte havnekassen ved lovens ikrafttredelse (1.1. 2010);
- Alle inntekter som oppebæres fra havnevirksomheten;

- Alle verdier som trer i stedet for de formuesmidler som er nevnt over,
- All avkastning på formuesmidler som inngår i havnekapitalen.

Etter tidligere havne- og farvannslov besto havnekassen av alle aktiva som var anskaffet med midler fra havneavgifter eller avkastning på aktiva som i sin tur var finansiert av havneavgifter, uavhengig av om dette var finansielle eller fysiske eiendeler.

Havnekapitalen skal holdes atskilt fra kommunens ordinære midler (kommunekassa). Dette er særlig aktuelt når havnevirksomheten drives i kommunens regi, som var og er hovedregelen i loven. Siden havnevirksomhet var kommunal virksomhet har det i en del tilfeller vært uklart om en eiendel tilhører havnekassa eller kommunekassa.

- Hovedregelen er at objekter som er finansiert av havnekassa tilhører havnekapitalen og motsatt: eiendeler som er innkjøpt av kommunekassa tilhører "kommunen".
- Et objekt kan også anses som en del av havnekapitalen hvis det kan anses at kommunen og havna på et tidspunkt har ment eller blitt enige om at objektet tilhører havna.
- Det kan også oppstå et sameielignende forhold hvis havna utbedrer et objekt som kommunen opprinnelig anskaffet, og utbedringen fører til at objektet får økt verdi for kommunen.
- Det var særskilt bestemt i forrige havnelov at avkastning fra kommunens "særlige havneinnretninger" tilhører havnekapitalen. Slike "særlige havneinnretninger" omfattet anlegg og innretninger som kommunen hadde stilt til disposisjon for havna. Kommunen var da reell eier av objektet, men så lenge dette ble brukt til havneformål tilfalt avkastningen havnekapitalen. Når slike objekter ble solgt ville salgsvederlaget normalt tilhøre kommunen i de tilfeller hvor havnevesenet er en del av kommunen som rettssubjekt. Når slike havneinnretninger er overdratt til et IKS, som er et eget rettssubjekt, eier IKS'et de aktuelle objektene og har derfor rett til salgsvederlaget.

Dersom det er uklart hvem som faktisk finansierte et objekt – havnekassen eller kommunekassen – og når hjemmelsforholdene er av begrenset verdi som dokumentasjon på faktisk eierskap, bør de reelle eierforholdene avklares ved en samlet vurdering av hele saksforholdet.

Dersom havnekapitalen er investert i aksjeselskap eller interkommunalt selskap, inngår aksjene/ andelene og avkastningen fra disse i havnekapitalen. Hvis en kommune har overført disposisjonsretten til "særlige havneinnretninger" til et interkommunalt samarbeid (etter kommunelovens § 27) kan kommunen beholde den formelle eiendomsretten. Overføres slike objekter som egenkapitalinnskudd i et interkommunalt selskap eller et aksjeselskap (som begge er egne rettssubjekter) eier selskapene disse anleggene selv om de opprinnelig ikke var en del av kommunens havnekapital.

Havnekapitalen kan bare nyttes til havneformål, dvs. til drift, vedlikehold, utbedring og utvikling av havn, samt utøvelse av offentlig myndighet i samsvar med loven. Loven legger til rette for at havner kan utvikle seg til moderne logistikknutepunkter og således gi et attraktivt tilbud til brukere av havner og havnetjenester. Målrettede investeringer i grenseflatene mellom transportformene kan da vurderes, men grensedragningen må gjøre konkret i de enkelte tilfellene, i lys av utviklingen innen havnesektoren og med sikte på å realisere lovens havneformål.

Departementet kan i særlige tilfeller eller på nærmere vilkår gi tillatelse til at midler som hører til havnekapitalen, blir investert i prosjekter eller virksomhet med andre formål enn nevnt i § 48 (HFL) første ledd.

Utdeling av utbytte eller andre utdelinger fra et IKS eller et aksjeselskap kan ikke foretas før det er foretatt avsetninger til nødvendige vedlikehold, nyanlegg, framtidige utviklingstiltak og investeringer i havnevirksomheten. Utbyttet skal primært anvendes til havneformål, gitt at departementet tillater annet.

3. Interkommunalt selskap

3.1 Havne- og farvannsloven bestemmer at kommunenes myndighet og forvaltningsansvar kan delegeres til interkommunale samarbeider etter kommunelovens § 27 eller interkommunalt selskap (jf havnelovens § 10). Med «myndighet» menes både myndighet til å treffe enkeltvedtak, fastsette forskrifter og annen offentlig myndighetsutøvelse. Deltakerkommunene kan i prinsippet bestemme noe annet om myndighetsfordelingen selskapsavtalen, for eksempel at myndighet til å treffe vedtak i visse typer saker skal forbeholdes kommunestyrene.

3.2 Hovedforskjellen mellom et interkommunalt § 27-samarbeid og et interkommunalt selskap er at

- et interkommunalt selskap er regulert i detalj i loven, noe som ikke er tilfellet for et interkommunalt § 27-samarbeid. Et interkommunalt § 27-samarbeid må derfor detaljreguleres i en egen samarbeidsavtale eller egne vedtekter;
- et interkommunalt selskap er et eget rettssubjekt, mens et interkommunalt § 27-samarbeid ikke nødvendigvis er det; dét må vurderes i det enkelte tilfelle.

3.3 Et interkommunalt selskap stiftes ved at kommunestyrene i de aktuelle deltakerkommunene vedtar en selskapsavtale og velger medlemmer til representantskapet (representantskapet). Selskapsavtalen skal i det minste inneholde:

1. selskapets foretaksnavn;
2. selskapets formål;
3. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
4. angivelse av deltakerne, deres eierandeler og eventuelle ansvarsandeler, hvis disse avviker fra eierandelene;
5. deltakernes (eventuelle) innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
6. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner;
7. antall styremedlemmer;
8. annet som etter loven skal fastsettes i selskapsavtalen, blant annet om selskapet har adgang til å ta opp lån; i så fall skal maksimal låneramme angis.

Alle endringer i de bestemmelser i selskapsavtalen som er angitt over skal godkjennes av kommunestyrene i deltakerkommunene.

3.4 Representantskapet er eierorganet i selskapet. For Grenland Havn har representantskapet tidligere vært benevnt som Havnerådet. Kommunenes representasjon i representantskapet er regulert i selskapsavtalen. Når kommunene oppnevner varamedlemmer i rekke er ikke vervet lenger knyttet til personlige representantskapsmedlemmer.

Representantskapet blant annet skal fatte vedtak om

- Forslag til endring i selskapsavtalen;
- Valg av styrerepresentanter (unntatt representanter fra ansatte);
- Godkjenning av årsregnskap; budsjett og økonomiplan;

- Vedtak om å avhende eller pantsette fast eiendom eller andre større kapitalgjenstander;
- Vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne.

Ledelsen i et IKS består av styre og daglig leder.

4. Kort om Grenland Havns historie

Fra å være 3 enkeltstående havner, Bamble, Porsgrunn og Skien, etablerte man en interkommunal bedrift i 1991. Bakgrunnen for samarbeidet var behovet for å styrke næringsutviklingen i distriktet, yte bedre service, drive mer kostnadseffektivt, styrke regionens konkurranseevne og å vise i praksis evne til å samarbeide på tvers av kommunene. Videre ble følgende uttalt:

"Ved etableringen av et interkommunalt havnesamarbeid bør det legges til grunn at disposisjonsretten av havneanlegg og havnearealer overføres fra kommunene til fellesskapet. Den enkelte kommune beholder dog fortsatt eiendomsretten. Det er utarbeidet sammenlignbare verdiansettelser for de anlegg hver kommune må bringe med seg inn i fellesskapet.

Fellesskapet overtok alle ressurser og forpliktelser som havnekassene i Skien, Porsgrunn og Bamble hadde ved etableringen av fellesskapet samt alt personell og driftsutstyr i de tre havnevesenene.

Et interkommunalt havnefellesskap er ikke et aksjeselskap som har størst mulig utbytte som hovedformål. Tvert imot skal havnekassens midler kanaliseres til havnevirksomheten. Dette skulle tilsi at sammensetningen av styringsorganene ikke nødvendigvis er avhengig av de deltakende kommuners verdimessige andeler i fellesskapet.

I 1996 innvilget departementet havnas søknad om å være sentralhavn.

Ny selskapsavtale og vedtekter ble vedtatt i 2003. Bakgrunn: Selskapet var i sin tid etablert med hjemmel i tidligere bestemmelser i kommuneloven, endringer i kommunelov samt lov om Interkommunale selskaper tilsa ny selskapsavtale og vedtekter. Det var ingen endring i formål og holdningsendring hos eierne, men en konkretisering av ansvar.

5. Formål – eiernes forventninger til virksomheten

Formålet skal tas inn i selskapsavtalen og er eiernes fullmakt til selskapets organer. Representantskap og havnestyre har – med de begrensninger som følger av lov og selskapsavtale – myndighet til å fatte beslutninger innenfor selskapets formål.

Det kan knyttes tre hovedvirksomheter/hovedformål til havnevirksomhet:

1. Forvaltningsvirksomheten, dvs. å ivareta lovpålagt myndighetsutøvelse og forvaltningsmessige forhold slik det er beskrevet i havne- og farvannsloven;
2. Driftsoppgaver, dvs. drift og vedlikehold av eksisterende havneanlegg;
3. Bruk av havn som knutepunkt og attraktor for næringsutvikling og etablering..

Dagens formålsbestemmelse er:

Grenland Havn IKS er opprettet for å samordne og ivareta den kommunale havnevirksomheten innen samarbeidsområdet. Grenland Havn IKS skal sammen med andre havneinteresser bidra til

et samlet og konkurransedyktig havnetilbud i regionen. Havneanlegg og arealer skal disponeres med sikte på en best mulig ressursutnyttelse.

Grenland Havn IKS skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver på havne- og farvannssektoren som etter havne og farvannsloven og annen lovgivning påhviler de samarbeidende kommunene.

For å opprettholde og videreutvikle den offentlige havnevirksomheten og virksomhetens trafikkgrunnlag i samarbeidsområdet, kan Grenland Havn IKS engasjere seg i havnetilknyttet virksomhet som finnes hensiktsmessig og fordelaktig for de samarbeidende kommunenes havneinteresser, og det næringslivet disse interessene tar sikte på å betjene.

Forslag til ny formålsbestemmelse

Hovedformål	Selskapet skal sikre regionen en konkurransedyktig, framtidsrettet og miljøriktig infrastruktur for sjøtransport. Selskapet skal gjøre havnen til effektiv trafikknutepunkt mellom ulike transportformer.
Forvaltning	Selskapet skal utøve den myndighet og ivareta de forvaltningsoppgaver som er tillagt kommunene etter havne- og farvannsloven.
Utvikling	Selskapet kan delta på eiersiden i og samarbeide med andre virksomheter når dette ligger innenfor selskapets formål.

6 Deltakernes innskudd, selskapsandel og forpliktelser

6.1 Generelt om eierandeler, kapitalinnskudd mv

Selskapsavtalen skal inneholde bestemmelser om deltakernes eierandeler og eventuelle ansvarsandeler, hvis disse avviker fra eierandelene, samt deltakernes eventuelle innskuddsplikt (IKS-loven § 4, tredje ledd). I forarbeidene er det uttalt at eierandelen for de enkelte deltakere må angis ved en brøk eller i prosenter av selskapet, jf § 3 første ledd.

Eierskapet til selskapsformuen ligger i et nettosameie mellom deltakerne, og ikke et bruttosameie hvor deltakernes eierskap er knyttet til fysiske deler av selskapet.

Den enkelte deltaker plikter ikke å gjøre innskudd i selskapet i større utstrekning enn det som følger av selskapsavtalen eller av loven (§ 5). Selskapet kan derfor ikke uten særskilt hjemmel i selskapsavtalen kreve at deltakerne f.eks. skal dekke underskudd eller bidra med nye midler til utvidelse av virksomheten.

Omfanget av en eventuell innskuddsplikt skal være uttømmende regulert i selskapsavtalen; dersom det skal gjøres ytterligere innskudd på et senere tidspunkt, må alle deltakerne være enige om at det skal skytes inn ny kapital før noen ny plikt oppstår for den enkelte deltaker.

6.2 Grenland Havnevesen som interkommunalt samarbeid

Interkommunale selskap ble lovregulert ved lov av 29.6.1999, som trådte i kraft fra 1.1. 2000. Før dette var interkommunal virksomhet organisert som interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27. Loven bestemte (§ 27, annet ledd bokstav c) at vedtektene for det

interkommunale samarbeidet skulle bestemme "hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten."

Grenland Havnevesen (GHV) ble etablert som et interkommunalt samarbeid fra 1. januar 1992. § 3 i vedtektene sier følgende om overføring/innskudd av verdier i samarbeidet:

"Ved etablering av det interkommunale havnesamarbeidet overføres disposisjonsretten til havneanlegg og havnearealer fra kommunene til GHV. Den enkelte kommune beholder dog fortsatt eiendomsretten. Det utarbeides sammenlignbare verdiansettelser for de anlegg hver kommune bringer med seg inn i fellesskapet.

GHV overtar alle ressurser og forpliktelser havnekassene i Bamble, Porsgrunn og Skien har ved etableringen av GHV.

GHV overtar alt personell og driftsutstyr som de tre havnevesen har ved etableringen."

Vedtektene for GHV hadde ingen særskilte bestemmelser om "eierandeler", men § 6 i vedtektene bestemt at "eventuelle underskudd dekkes av medlemskommunene med 1/3 hver.

Ved etableringen av Grenland Havn IKS ble eierandelene (og ansvarsandelene) fastsatt til 1/3 for hver kommune¹, med innskuddsforpliktelsen ble ikke angitt i selskapsavtalen.

6.3 Deltakerinnskudd

Da GHV ble etablert i 1991 ble innskuddet tallfestet slik²:

Grenland Havnevesen Etablering 1.1.1992	Porsgrunn	Skien	Bamble	Sum
Farled		100	1 320	1 420
Terminalanlegg	55 000	65 000	16 300	136 300
Andre kaianlegg	54 000	8 000	3 800	65 800
Godshåndteringsutstyr	4 161	3 710	440	8 311
Flytende utstyr	707	50	360	1 117
Sum havneinntetninger	113 868	76 860	22 220	212 948
Småbåtanlegg	4 300		4 000	8 300
Gjestebygger	400	2 850	2 000	5 250
Tomter	4 920	550		5 470
Sum andre eiendeler	9 620	3 400	6 000	19 020
Totale eiendeler	123 488	80 260	28 220	231 968
Fondsmidler	12 650	1 306	1 546	15 502
Gjeld	-8 591	-19 542	-11 544	-39 677
Nettoverdier overført i 1991	127 547	62 024	18 222	207 793

Innskuddsbestemmelsen i kommuneloven § 27 er særlig viktig dersom en av partene krever seg utløst (jf § 27, tredje legg siste setning.)

"Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune eller fylkeskommune har skutt inn."

Denne bestemmelsen samsvarer med IKS-lovens hovedregel, jf § 30, tredje ledd:

"Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp. Utløsningssummen kan likevel ikke overstige verdien av deltakerens innskudd. [] Bestemmelsen i dette ledd kan fravikes ved avtale."

¹ Jf Selskapsavtalen § 1-3

² Barlindhaugrapporten av 25.9. 1990 side 10 fl.

6.4. Kommunenes eierandel og kapitalinnskudd

Det er ikke samsvar mellom kommunenes eierandel i selskapet og verdien av innskuddet verken i GHV eller Grenland Havn. Dette antas å ha liten materiell betydning av flere årsaker:

- a) Grenland Havns formue består av "havnekapital" og har vært det siden "selskapet" ble etablert i 1992. Kommunenes innskudd i GHV i 1992 antas også i sin vesentligste å tilhøre havnekassen i hver av kommunene. Havnelovens § 47 og § 48 bestemmer at havnekapitalen skal holdes adskilt fra kommunens øvrige midler, og at havnekapitalen kun kan nyttes til havneformål. Kommunene kan derfor ikke bruke havnekapitalen til annet enn havnevirksomhet.
- b) Både kommunelovens § 27 og iks-loven sier at dersom en kommune velger å tre ut av et IKS eller et interkommunalt samarbeid, kan ikke utløsningssummen settes høyere enn innskuddet, med mindre annet er avtalt. En kommune som hadde lavt kapitalinnskudd sammenlignet med de øvrige kommunene ville da ikke få med seg sin andel av verdiøkningen i selskapet i eiertiden, men en kommune med tilsvarende stort kapitalinnskudd kunne få med seg sin andel av selskapets verdiøkning i eiertiden.

I saksframlegget til Porsgrunn bystyre i forbindelse med opprettelsen av GHV, ble det understreket at:

"Et interkommunalt havnefellesskap er ikke et aksjeselskap som har størst mulig utbytte som hovedformål. Tvert i mot skal havnekassens midler kanaliseres til havnevirksomheten. Dette skulle tilsi at sammensetningen av styringsorganene ikke nødvendigvis er avhengig av de deltakende kommuners verdimessige andeler i fellesskapet. Selv om Porsgrunn har ca 65 % av verdiene med tillegg av fonds fratrukket gjeld, finner en ingen grunn til å øke representasjonen mer enn det som er foreslått".³

Grenland Havn IKS er en direkte videreføring av det interkommunale samarbeidet GHV (og loven fastsatte tidsfrist for omdanning av slikt interkommunale samarbeid); det er derfor rimelig å legge til grunn at det er kommunenes innskudd i det opprinnelige interkommunale samarbeidet GHV i 1992 som er kommunenes innskuddforpliktelse i det "nye" IKS'et GH.

6.5 Samsvar mellom ansvarsandel og kapitalinnskudd

Det er ikke samsvar mellom kommunenes innskudd og kommunenes ansvar for selskapets forpliktelser. IKS-loven innebærer at hver deltakerkommune hefter ubegrenset for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.

I det opprinnelige interkommunale samarbeidet (GHV) var kommunene solidarisk ansvarlig (på samme måte som i et ansvarlig selskap), men vedtektene bestemte i tillegg at *"medlemskommunene skal garantere for lån som oppgas av GHV til investeringer i havneanlegg. Garantien fordeles med 50 % på fellesskapet og 50 % på vertskommunen for nyanlegget."* (jf vedtektenes § 5, andre og tredje punktum).

Det er ikke tvilsomt at eierkommunene nå hefter ubegrenset for hver sin tredjedel av selskapets forpliktelser, uavhengig av verdien av det opprinnelige innskuddet.

³ Sak 58/91 til Porsgrunn bystyre

6.6 Regler om uttrede og oppløsning

6.6.1. Generelt om uttrede

Etter loven kan en deltaker i et IKS kreve seg utløst med ett års varsel, med mindre en annen utløsningsfrist er fastsatt i selskapsavtalen. En utløsning fra et omfattende havnesamarbeid vil være en krevende prosess. Når ikke noe annet er avtalt i selskapsavtalen er fristen ett år, men for å gjøre prosessen så lite komplisert som mulig bør utløsningsstidspunktet fastsettes til et årsskifte.

Etter hfl kan både representantskapet og hver av de andre eierkommunene bringe spørsmålet om uttrede inn for departementet, som kan pålegge at deltakerforholdet skal fortsette i et nærmere bestemt tidsrom om samfunnsmessige interesser tilsier dette.

Den myndighet som kommunene har etter hfl innenfor sine kommunegrenser kan delegeres til interkommunalt samarbeid eller interkommunalt selskap (IKS). Det må legges til grunn at myndighet bare kan delegeres til et slikt interkommunalt "organ" som kommunen selv deltar i, ikke til et interkommunalt selskap som den aktuelle kommune ikke er deltaker eller deleier i.

En kommune står fritt til å organisere havnetjenestene – den "kommersielle" virksomheten – som den ønsker, eksempelvis i et IKS eller i et AS. Overføres deler av havnekapitalen til et AS om også har private eiere, vil deler av en kommunes havnekapital finnes i form av eierandeler i et slikt selskap.

Dersom en kommune krever seg utløst fra et interkommunalt havneselskap,

- vil kommunen overta myndighet etter havne- og farvannsloven innen kommunes grenser. Kommunen kan delegere myndighet til interkommunalt samarbeid/selskap, men det må forutsetningsvis innebære at kommunen selv er deltaker/deleier i dette.
- kan kommunen bestemme om havnevirksomheten fremdeles skal utføres av det interkommunale havneselskapet, eller om kommunen selv skal utføre disse havnetjenestene. Hvis IKS'et fortsatt skal drive havnevirksomheten legges det til grunn at IKS'et må beholde de aktuelle havneanleggene i kommunene som en del av havnekapitalen.
- Dersom en kommune som krever seg utløst fra et IKS vil drive havnevirksomhet i sin kommune, legges det til grunn at de vil overta de havneanleggene som ligger i kommunen og som kommunen vil yte havnetjenester fra. Ved en slik uttrede må følgende verdier avklares:
 - ✓ Verdien av de havneanleggene som kommunen får overført fra IKS'et
 - ✓ Kommunens andel av nettoverdiene i IKS'et
 - ✓ Kommunens opprinnelig innskudd.
- Det er spørsmål om verdien av de havneanleggene og kommunens andel av nettoverdiene i IKS'et må takseres. Det er noen forhold som kan tale mot et slikt krav:(i) Havneanlegg har i normaltillfellene liten omsetningsverdi, og verdi i bruk tilsvarer nåverdien av inntektene knyttet til anleggene; disse har historisk sett vært basert på selvkostprinsippet; (ii) havneanleggene er en del av havnekapitalen og kan ikke nyttes til annet enn havneformål. Imidlertid kan det være ett forhold som det bør tas hensyn til: Forskjellige havneanlegg kan ha ulikt behov for vedlikehold og rehabilitering, noe som får betydning for den som eier og driver anleggene. Hvis den kommunen som trer ut overtar havneanlegg med betydelig rehabiliteringsbehov, sammenlignet med øvrige havneanlegg, bør dette hensyntas ved fastsettelsen av verdien av havneanleggene.

- Havnekapitalen omfatter også andre verdier, eksempelvis investeringer i aksjer, verdipapirer, og annen virksomhet, som ikke brukes direkte i havnevirksomheten. Slike verdier kan og vil bli omgjort til penger, ved behov, og disse verdiene må takseres for å fastslå verdien av deltakernes egenkapital.

Det er spørsmål om en kommune kan kreve seg utløst fra et interkommunalt havneselskap dersom kommunen ikke ønsker å overta havneanleggene og drive havnevirksomhet innen egne kommunegrenser. Når denne havnekapitalen ligger i et IKS – og vi legger til grunn at alle verdier i Grenland Havn IKS inngår i havnekapitalen – kan ikke kommunen overta deler av denne havnekapitalen uten samtidig å drive havnevirksomhet.

Alternativene ved utløsning er da at kommunen enten overtar alle havneanleggene i kommunen som den av utløsningssummen eller at alle verdiene blir igjen i selskapet.

6.6.2 Fastsetting av utløsningssummen ved uttreden fra Grenland Havn

I vedtektene for GHV var det bestemt at dersom en av deltakerkommunene ønsket å melde seg ut av samarbeidet, skulle denne kommunen overta de anlegg som lå i kommunen, samtidig som denne kommunen som eneansvarlig måtte overta de forpliktelser som GHV hadde påtatt seg for etableringen av disse anleggene. Den uttredende kommunen fikk videre utbetalt en andel av havnekassens netto likvide midler (eksklusive fondsmidler) som tilsvarer deltakerandelen.

Grenland Havns opprinnelige selskapsavtale (fra 2004) bygger på lovens hovedregel, dvs at utløsningssummen fastsettes til vedkommende kommunes andel i selskapet, men at den ikke skulle utgjøre mer enn det vedkommende kommune overførte ved etableringen av selskapet.

Utkast til ny selskapsavtale inneholder ingen bestemmelser om uttreden. Med mindre annet avtales i eieravtalen, fastsettes derfor utløsningssummen ved uttreden til det laveste av andelens nettoverdi (dvs 1/3 av faktisk verdi av IKS'ets reelle egenkapital) og deltakerens opprinnelige kapitalinnskudd.

- Utløsningssummen til en kommune med lavt innskudd vil da være tilsvarende lav og vedkommende kommune vil ikke få sin andel av opptjent egenkapital i selskapet, med mindre annet er særskilt avtalt. For å gi en kommune med lavt opprinnelig innskudd mulighet til å få med sin andel av verdistigningen i eierperioden, må dette reguleres i eieravtalen.
- Tilsvarende vil utløsningssummen til en kommune med forholdsmessig høyt innskudd være begrenset til den forholdsmessige andel av reell egenkapital, med mindre annet er avtalt.

Dersom en kommune som krever seg utløst fra Grenland Havn overtar de havneanleggene som ligger i kommunen for å drive havnevirksomhet fra disse, må kommunen overta disse som en del av utløsningssummen ved uttreden. I tillegg overtar den uttredende kommunen lån som Grenland Havn har pådratt seg i forbindelse med etableringen av disse havneanleggene.

Utløsningssummen fastsettes til det laveste beløpet av

1. Kommunens netto egenkapital i Selskapet, som består av (i) 1/3 av reell egenkapital i Selskapet, justert med (ii) et beløp tilsvarende differansen mellom Kommunens opprinnelig innskudd pr. 1.1. 1992 og Kommunenes gjennomsnittlige innskudd på samme tidspunkt, og;

2. Nettoverdien av de havneanleggene som er lokalisert i vedkommende kommune, som Kommunen skal overta og drive videre i egen regi, med fradrag av påhvilende gjeld, samt en forholdsmessig del av Grenland Havns likvide midler som tilsvarer eierandelen.

Dersom nettoverdien av de aktuelle havneanleggene med fradrag av påhvilende gjeld er høyere enn Kommunens netto egenkapital, overtar Kommunen i tillegg en forholdsmessig andel av Grenland Havns gjeld.

Hvis deler havnevirksomheten er organisert i og deler av havnekapitalen er overført til ett eller flere aksjeselskap, må deltakerne bli enige om hvordan aksjene skal fordeles, med hvor verdsettelsen bygger på de prinsipper som er beskrevet over.

Hele utløsningssummen vil bestå av "havnekapital" slik denne er definert i loven, og kan bare nyttes til havneformål.

Det kan være tvilsomt om en kommune kan krever seg utløst fra et interkommunalt havnesamarbeide og ikke samtidig ville overta og drive havneanleggene i sin kommune, siden kapitalen delvis "tilhører" kommunen som "kommunalt havnekapital", samtidig som denne ikke kan nyttes til annet enn havneformål. I avtalen er det fastsatt at det da ikke skal fastsettes noen utløsningssum, men det er usikkert om den aktuelle kommune da vil eie en andel i selskapet eller ha ansvar for sin andel av selskapets forpliktelser.

6.6.3 Generelt om oppløsning

Et IKS skal oppløses dersom alle deltakerkommunene er enige om det. Kommunestyrene fatter vedtak om oppløsning, og vedtaket må godkjennes av departementet.

Hvis et IKS besluttes oppløst skal representantskapet oppnevne et avviklingsstyre. Styret skal utarbeide forslag til avviklingsoppgjør som legges frem for representantskapet til godkjenning. Forslaget skal også inneholde forslag til fordeling av eventuelt likvidasjonsutbytte.

Ved en oppløsning vil likvidasjonsutbyttet i hovedsak bestå av uttak av havnekapital, siden den enkelte kommune da vil overta ansvaret for å drive den offentlige havnevirksomheten i sin kommune. Hver kommune vil da få overført de havneanleggene som ligger i kommunen.

6.6.4 Oppløsning av Grenland Havn

Grenland Havn oppløses hvis de minst to av kommunene er enige om det og beslutningen godkjennes av departementet. Når selskapet oppløses vil hver kommune overta den myndighet som tilligger kommunen etter havne- og farvannsloven. Kommunen vil i tillegg overta de havneanleggene som ligger i kommunen.

Hvis deler av havnekapitalen er overført til aksjeselskap – både kommuner og IKS står fritt til å organisere havnevirksomheten i aksjeselskap – vil likvidasjonsutbyttet delvis kunne bestå av aksjer i aksjeselskapet. Det trenger da ikke være noen direkte sammenheng mellom det antall aksjer som hver kommune får tildelt som likvidasjonsutbytte og verdien av de havneanleggene som ligger i de aktuelle kommunene. Kommunene må da forhandle om hvordan aksjene skal fordeles, sett hen til havnevirksomheten som aksjeselskapet driver.

Ved en oppløsning har hver kommune rett til sin forholdsmessige andel av verdiene i Grenland Havn. For å kompensere for forskjeller i opprinnelig innskudd, må de relative forskjellene mellom innskuddene kompenseres når likvidasjonsutbyttet fordeles mellom deltakerne.

7. Eierstyring og eierinnflytelse

7.1. Grunnlaget for eierstyring

Eierstyring skal:

1. gi eierne godt "verktøy" til å styre selskapet, for å sikre at selskapets formål etterleves, og
2. gi selskapet forutsigbare rammer for drift og utvikling.

Eierne styrer selskapet gjennom selskapsavtale (som tilsvarer vedtekter) og valg av styrende organer i selskapet. IKS-loven regulerer alle materielle og formelle forhold knyttet til organisering, styring og ledelse av et IKS. Grenland Havns opprinnelige vedtekter – som er svært omfattende – speiler loven, og hvor loven legger opp til at kommunene kan avtalefeste andre regler enn lovens hovedregler, er ikke dette gjort. Forslag til ny selskapsavtale er tilnærmet en minimumsavtale, det vil si at lovens hovedregler gjelder.

Eiernes innflytelse over selskapet bygger derfor på to forhold:

- a) Formålsbestemmelsen, hvor hovedinnholdet er gitt siden selskapet skal drive offentlig havnevirksomhet, og
- b) Valg av medlemmer til representantskapet og eventuell instruering av disse.
Representantskapet er eiernes organ; dets viktigste oppgave framgår av punkt 3.4.

7.2. Eierstyring i Grenland Havn

Forslaget til ny selskapsavtale er en tilnærmet minimumsavtale; det vil si at man følger lovens hovedregel på de aller fleste områder, med mindre annet avtales i eieravtalen.

Kommunestyrene har liten rolle i styringen av et IKS; etter loven skal kommunestyrene bare godkjenne endringer selskapsavtalen (vedtektene) og velge sine representanter til representantskapet. Representantskapet er kommunenes eierforum, hvor ansvar, myndighet og saksbehandlingsregler er utfyllende beskrevet i loven. Eierne bør derfor ikke etablere andre uregulerte fora som utøver eierskap eller fastsette prinsipper som bryter med prinsippene for eierstyring og god selskapsledelse.

- Representantskapet velger styrets medlemmer, etter innstilling fra en valgkomité; denne oppnevnes av representantskapet, etter innstilling fra kommunene. Representantskapet fastsetter instruks for valgkomiteen.
- Representantskapet kan vedta fullmaktsmatriser som angir grensene for styrets og havnedirektørens fullmakter.

Eierne bør ikke bidra til å undergrave styrets myndighet gjennom å overføre ansvar og oppgaver til andre organer.

- Havnedirektør skal derfor tilsettes av styret, og ikke godkjennes av representantskapet, slik det har vært tidligere.

Offentlighetsloven følges både av representantskap og styre. Kommunene legger til grunn at stor grad av offentlighet praktiseres, og at innkallinger og protokoller legges ut til offentlig innsyn, med unntak av personalsaker og forretningsmessige avtaler, som nå.

Kommunene har tradisjonelt valgt sine representanter til representantskapet på samme måte som man oppnevner personer til politiske råd og utvalg. Det vil si at sammensetningen av representantskapet reflekterer den politiske sammensetningen i eierkommunene.

Kommunene har heller ingen tradisjon for å ta stilling til saker som skal avgjøres av representantskapet og beslutte at representantene møter med bundet mandat.

I aksjeselskaper hvor kommunene er aksjonær er det vanlig praksis at kommunene behandler generalforsamlingsdokumentene enten i formannskap eller kommunestyret før ordfører, eller en annen som representerer kommunen med fullmakt, møter i generalforsamlingen på vegne av kommunen.

På samme måte bør representantskapsaker i Grenland Havn sendes til eierkommunene i god tid før møte i representantskapet. Det vil da være opp til kommunen – det vil normalt si ordfører – å bestemme om sakene skal legges fram for bystyre eller formannskap.

Kommunenes mulighet til å utøve reell eierinnflytelse er gjennom valg av representanter til representantskapet og ved å bestemme hvordan deres representanter i representantskapet skal stemme i bestemte saker (bundet mandat). Det vil normalt bare være aktuelt i spesielle tilfeller, i saker av stor betydning for eierkommunene; de aller fleste representantskapsaker vil være ukontroversielle.

I spesielle og svært viktige saker – for selskapet og for en eller flere av kommunene – vil det være aktuelt å gå kreve enstemmighet blant eierkommunene, og at eierkommunene forplikter seg til å samordne sin stemmegivning i representantskapet. Det betyr at kommunene forplikter seg til å stemme for en slik sak bare dersom alle kommunene er enige om det, og at de da skal pålegge sine representantskapsmedlemmer å stemme slik.

Retningslinjer for valgkomiteen i Grenland Havn IKS

– november 2010

1. Mandat

Valgkomiteen skal i henhold til selskapsavtalens § 5 og i forbindelse med representantskapets valg av medlemmer og varamedlemmer til styret i Grenland Havn IKS, foreslå kandidater til disse vervene.

2. Styret i Grenland Havn IKS

Styret i Grenland Havn består av 7 medlemmer. 6 av styrets medlemmer med 3 numeriske varamedlemmer velges for 2 år. 1 av styrets medlemmer med varamedlem velges av og blant selskapets ansatte.

Styret skal som kollegium være en ressurs for virksomheten gjennom utøvelsen av sine oppgaver. Ved valg av kandidater skal det legges vekt på de foreslåtte kandidatenes erfaring, kvalifikasjoner og deres evne til å arbeide som medlemmer av Grenland Havns styre på en tilfredsstillende måte.

3. Valgkomiteens rammer

Valgkomiteen består av 3 medlemmer oppnevnt av representantskapet etter forslag fra eierkommunenes 3 ordførere. Valgkomiteen er uavhengig av selskapets styre og selskapets ledelse. Valgkomiteen konstituerer seg selv og velger selv sin leder. Valgkomiteens utgifter skal dekkes av selskapet.

4. Prosedyre og forslag til honorar

Havnedirektøren kaller inn til møte i valgkomiteen 3 måneder før representantskapets vårmøte.

Valgkomiteen kommer med skriftlig fremlegg til representantskapet på kandidater til verv som styreleder, nestleder og styremedlemmer forøvrig. Valgkomiteen skal legge frem sitt forslag og grunngi dette.

Valgkomiteen skal til representantskapsmøte foreslå honorar til styre og valgkomité.

Valgkomiteens anbefaling av nye styremedlemmer samt forslag til honorar sendes ut sammen med innkalling til representantskapets vårmøte, slik at deltakerne har mulighet til å sende sine innspill til valgkomiteen forut for møtet.

Valgkomiteens leder, eller den person som er gitt fullmakt av lederen, skal presentere komiteens anbefalinger i representantskapsmøte og gi en begrunnet fremstilling av anbefalingen.

5. Valgkomiteens arbeid

I sitt arbeid bør valgkomiteen kontakte folkevalgte organ, samt administrativ leder i deltakerkommunene. Valgkomiteen bør også kontakte styremedlemmer og ledelsen i havnen. Valgkomiteen setter selv grensen for sitt arbeid. Eksterne rådgivere kan kontaktes ved behov.

Ved valg av medlemmer til styret skal det legges vekt på følgende:

- At styret får den kompetansen som er nødvendig
- At medlemmene har gode samarbeidsevner
- Minst 40% representasjon av hvert kjønn
- Ivaretagelse av selskapets interkommunale eierskap

Særlige egenskaper som kan vektlegges ved valg av medlemmer:

- Styreleder bør ha ledererfaring og et godt omdømme
- Medlemmer av styret bør ha og/eller være villige til å tilegne seg ulike kompetanser som styret har behov for
- Medlemmene bør ha egenskaper og/eller erfaring som vil styrke styrets totalkompetanse

De deler av styrets evaluering av sitt arbeid som er relevant for valgkomiteens arbeid, skal gjennomgås og tas i betraktning når valgkomiteen gir sin anbefaling.

Før valgkomiteen anbefaler de foreslåtte kandidatene, skal kandidatene bli forespurt om de er villige til å påta seg de aktuelle vervene. Bare kandidater som har bekreftet at de er villige, skal anbefales.

17.10.2011

Utkast til
SELSKAPSAVTALE
FOR
Grenland Havn IKS

§ 1 SELSKAPET

Selskapets navn er Grenland Havn IKS.

Selskapet eies av Skien, Porsgrunn og Bamble kommuner.

Selskapet har sitt hovedkontor i Porsgrunn kommune.

§ 2 FORMÅL

Selskapet skal sikre regionen en konkurransedyktig, framtidsrettet og miljøriktig infrastruktur for sjøtransport. Selskapet skal gjøre havnen til effektiv trafikknutepunkt mellom ulike transportformer.

Selskapet skal utøve den myndighet- og ivareta de forvaltningsoppgaver som er tillagt kommunene etter havne- og farvannsloven.

Selskapet kan delta på eiersiden i og samarbeide med andre virksomheter når dette ligger innenfor selskapets formål.

§ 3 INNSKUDD OG EIERANDELER

Deltakernes innskudd ved etablering var som følger;

<i>Porsgrunn kommune:</i>	<i>Kr 123.488.000,-</i>
<i>Skien kommune:</i>	<i>Kr. 80.260.000,-</i>
<i>Bamble kommune:</i>	<i>Kr. 28.220.000,-</i>

Ved eventuell utreden og uttak av innskuddet kan dette kun benyttes havnevirkosomhet i henhold til havne- og farvannsloven § 48, første ledd.

Eier- og ansvarsandelen i selskapet er fordelt likt på de tre kommunene;

Bamble kommune	33 1/3%
Porsgrunn kommune	33 1/3%
Skien kommune	33 1/3%

§ 4 REPRESENTANTSKAPET

Representantskapet har 12 medlemmer. Hver av deltakerne oppnevner 4 medlemmer samt like mange vara i rekke.

Innkalling til ordinære representantskapsmøter skal skje med minst 4 ukers varsel, og skal inneholde sakliste. Innkalling med sakliste sendes deltakerkommunene med tilsvarende frist.

17.10.2011

§ 5 STYRET OG DAGLIG LEDER

Selskapets styre består av 7 medlemmer. 6 av styrets medlemmer med 3 numeriske varamedlemmer velges av representantskapet for 2 år. 1 av styrets medlemmer med varamedlem velges av og blant selskapets ansatte.

Selskapet ledes av en havnedirektør som følge de retningslinjer og pålegg som styret gir.

§ 6 OPPTAK AV LÅN

Selskapet kan ta opp lån innenfor en samlet ramme på kr. 300 millioner kroner.

Alle låneopptak må godkjennes av fylkesmannen.

§ 7 TVISTER

Dersom det oppstår tvist mellom deltakerne om fortolkningen eller gjennomføringen av denne avtalen, skal konflikten søkes løst gjennom forhandlinger.

Dersom forhandlinger ikke fører frem innen rimelig tid, skal tvisten søkes løst ved mekling. Mekler godkjent av Den Norske Advokatforening skal i så fall benyttes, eller annen godkjent mekler.

AVTALE

MELLOM BAMBLE, PORSGRUNN OG SKIEN KOMMUNE

VEDRØRENDE GRENLAND HAVN IKS

Denne avtalen ("**Avtalen**") er inngått mellom kommunene Bamble, Porsgrunn og Skien (i fellesskap "**Kommunene**" og enkeltvis "**Kommunen**") som deltakere i Grenland Havn IKS ("**Selskapet**"); et interkommunalt selskap ("**IKS**") organisert etter lov om interkommunale selskaper ("**IKS-loven**"). Formålet med Avtalen er å regulere viktige forhold mellom Kommunene som deltakere i Selskapet.

1. Bakgrunn

- 1.1. Offentlig havnevirksomhet er et kommunalt ansvar i samsvar med havne- og farvannsloven. Kommunene drev fram til 1991 hver sin kommunale havnevirksomhet.
- 1.2. I 1991 etablerte Kommunene Grenland Havnevesen ("**GHV**") som et interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27 ved at havnevirksomheten og havnekapitalen i hver av Kommunene ble overført til GHV.
- 1.3. Lov om interkommunale selskaper trådte i kraft fra 1. januar 2000, og GHV ble besluttet "omdannet" til et IKS med virkning fra 1. januar 2004 i samsvar med lovens overgangsregler.

2. Eierinnskudd, eierandeler og ansvarsandeler i Selskapet

2.1. Eierinnskudd

Ved etableringen av GHV i 1991 ble disposisjonsretten til havneanlegg og havearealer overført til Selskapet, mens den enkelte kommune beholdt eiendomsretten.

Ved omdanningen av GHV til IKS ble eiendomsretten til havnekapitalen overført til Selskapet.

Det ble gjennomført en uavhengig vurdering og taksering av eiendeler og forpliktelser som ble overført til GHV i 1991, oppsummert slik:

Grenland Havnevesen Etablering 1.1.1992	Porsgrunn	Skien	Bamble	Sum
Farled		100	1 320	1 420
Terminalanlegg	55 000	65 000	16 300	136 300
Andre kaianlegg	54 000	8 000	3 800	65 800
Godshåndteringsutstyr	4 161	3 710	440	8 311
Flytende utstyr	707	50	360	1 117
Sum havneinntetninger	113 868	76 860	22 220	212 948
Småbåtanlegg	4 300		4 000	8 300
Gjestebygger	400	2 850	2 000	5 250
Tomter	4 920	550		5 470
Sum andre eiendeler	9 620	3 400	6 000	19 020
Totale eiendeler	123 488	80 260	28 220	231 968
Fondsmidler	12 650	1 306	1 546	15 502
Gjeld	-8 591	-19 542	-11 544	-39 677
Nettoverdier overført i 1991	127 547	62 024	18 222	207 793

2.2. Eierandeler

Vedtektene for GHV som ble vedtatt av Kommunene i 1991 hadde ingen bestemmelser om eierandeler.

Ved stiftelsen av Grenland Havn IKS i 2004 ble det i selskapsavtalen fastsatt at

"Grenland Havn IKS eies av Bamble, Porsgrunn og Skien kommuner. De samarbeidende kommunens (deleiernes) andeler i selskapet er slik fordelt:

<i>Bamble kommune</i>	<i>33 1/3 %</i>
<i>Porsgrunn kommune</i>	<i>33 1/3 %</i>
<i>Skien kommune</i>	<i>33 1/3 %."</i>

2.3. Ansvarsandeler

Selskapsavtalen for Grenland Havn IKS har ingen særskilte bestemmelser om ansvarsandeler. Det da følger av lovens hovedregel at ansvarsandelene er identiske med eierandelene.

Ved stiftelsen av GHV bestemte vedtektene at eventuelt underskudd skulle dekkes av medlemskommunene med 1/3 hver. Kommunene var solidarisk ansvarlig, men vedtektene fastsatte at *"medlemskommunene skal garantere for lån som oppgås av GHV til investeringer i havneanlegg. Garantien fordeles med 50 % på fellesskapet og 50 % på vertskommunen for nyanlegget."*

2.4. Havnekapitalen

Bestemmelsene om havnekapital i havne- og farvannsloven av 2009 med forarbeider er en kodifisering av tidligere praksis i medhold av havne- og farvannsloven av 1984.

Havnekapitalen omfatter:

- Alle formuesmidler som tilhørte havnekassen ved lovens ikrafttredelse (1.1. 2010);
- Alle inntekter som oppebæres fra havnevirksomheten;
- Alle verdier som trer i stedet for de formuesmidler som er nevnt over, og avkastningen på disse formuesmidlene.

Havnekapitalen kan bare nyttes til havneformål, dvs drift, vedlikehold, utbedring og utvikling av havn, samt utøvelse av offentlig myndighet i samsvar med loven. Loven legger til rette for at havner kan utvikles til moderne logistikknutepunkter og således gi et attraktivt tilbud til havnebrukerne. Målrettede investeringer i grenseflatene mellom transportformene kan da vurderes, men grensedragningen må gjøre konkret i de enkelte tilfellene, i lys av utviklingen innen havnesektoren og med sikte på å realisere havneformål.

Dersom havnekapitalen helt eller delvis er investert i aksjeselskap eller interkommunalt selskap, inngår aksjene/andelene og avkastningen fra disse i havnekapitalen. Utdeling av utbytte eller andre utdelinger fra slikt selskap kan ikke foretas før det er foretatt avsetninger til nødvendige vedlikehold, nyanlegg, framtidige utviklingstiltak og investeringer i havnevirksomheten.

3. Representantskapet

3.1. Forholdet til selskapsavtalen

Selskapsavtalen vedtas av kommunestyrene i hver av Kommunene. Endringer i viktige bestemmelser i selskapsavtalen skal likeledes vedtas av kommunestyrene i alle Kommunene, etter at representantskapet har vedtatt forslag til endringer med 2/3 flertall, for så vidt gjelder:

- selskapets foretaksnavn;

- selskapets formål;
- den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
- angivelse av deltakerne, deres eierandeler og eventuelle ansvarsandeler;
- deltakernes (eventuelle) innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
- antall representantskapsmedlemmer og hvor mange medlemmer hver deltaker oppnevner;
- antall styremedlemmer,
- annet som skal fastsettes i selskapsavtalen, eksempelvis endringer i lånerammer mv.

I saker som gjelder Kommunenes godkjenning av forslag til endring av selskapsavtalen, forplikter Kommunene seg til å legge fram likelydende innstillinger til politisk behandling i kommunestyrene, forutsatt at alle Kommunene er enige i forslaget.

3.2. Representantskapet

Kommunene utøver sin eierinnflytelse i Selskapet gjennom representantskapet. Kommunenes representasjon i representantskapet er regulert i selskapsavtalen.

Den enkelte Kommunene står fritt til å bestemme hvordan Kommunens medlemmer og varamedlemmer til representantskapet velges/oppnevnes.

Representantskapet skal blant annet behandle og beslutte følgende saker:

- Valg av styrerepresentanter (unntatt representanter fra ansatte);
- Godkjenning av årsregnskap; budsjett og økonomiplan;
- Vedtak om å avhende eller pantsette fast eiendom eller andre større kapitalgjenstander;
- Vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for Selskapet eller en eller flere av deltakerne;
- Forslag til endring i selskapsavtalen.

Et kommunestyre kan instruere sine representantskapsmedlemmer å stemme slik kommunestyret bestemmer i bestemte saker (bundet mandat). Kommunen skal i tilfelle informere de andre Kommunene om at den vil instruere sine medlemmer i representantskapet i slike saker.

3.3. Kommunenes behandling av representantskapssaker

Representantskapets leder skal sørge for at innkalling til møte i representantskapet, med sakskart og saksdokumenter, sendes til Kommunene ved ordfører minst fire uker før møtet avholdes.

Ordfører bestemmer om de saker som skal behandles i representantskapet skal legges fram til behandling i kommunestyret.

Representantskapet kan ikke fatte vedtak i saker som ikke er nevnt i innkallingen, med mindre samtlige representantskapsmedlemmer samtykker, jf IKS-loven § 9 annet ledd.

Kommunene får representantskapets forslag om endring av selskapsavtalen til godkjenning, jf avsnitt 3.1. over. Kommunestyrene skal derfor ikke fatte vedtak i representantskapssaker som gjelder forslag til endring av selskapsavtalen.

Representantskapet oppnevner en egen valgkomité, etter forslag fra Kommunene, og har fastsatt instruks for valgkomiteen. Valgkomiteen har til oppgave å foreslå kandidater til styret.

Representantskapet gjør det endelige valget av styrerepresentanter. Styreverv er et personlig, ikke et politisk verv. Kommunestyrene skal av den grunn ikke gjøre vedtak i representantskapssaker som gjelder valg av styremedlemmer.

3.4. Representantskapets godtgjørelse

Den enkelte Kommune betaler godtgjørelsen til sine medlemmer og varamedlemmer i representantskapet.

Kommunene er enige om å vedta et felles godtgjørelsesreglement for representantskapet i Grenland Havn.

4. Samordning av Kommunenes standpunkter i spesielt viktige saker

- 4.1. Kommunene forplikter seg til å samordne sin stemmegivning i representantskapet i saker av uvanlig stor betydning for Selskapet eller for en eller flere av Kommunene. Eksempel på slike saker er beslutning om å avhende eksisterende eller bygging av ny havn.
- 4.2. I slike saker forplikter Kommunene seg til å instruere sine representantskapsmedlemmer å stemme i overensstemmelse med det som er Kommunenes beslutning (bundet mandat). Som Kommunenes beslutning gjelder det som alle Kommunene er enige om. Blir ikke Kommunene enige, skal Kommunene pålegge sine representantskapsmedlemmer å ikke vedta slikt forslag.

5. Informasjonsmøter med Grenland Havn IKS

Selskapet og Kommunene kan innkalle til informasjonsmøter. Dagsorden bestemmes av den som innkaller til møtet. Møtene skal være av uformell karakter og er uten besluttende myndighet.

Hensikten med informasjonsmøtene er å informere om og drøfte viktige saker før de kommer til behandling i representantskapet. Innkalles det til informasjonsmøter, skal representanter fra Selskapet og alle Kommunene innkalles.

Fra Selskapet deltar normalt leder av representantskapet, styreleder og havnedirektør. Fra Kommunene deltar normalt ordfører, eller en representant som ordføreren oppnevner, og rådmann, eller en representant som rådmannen oppnevner.

6. Utløsning og avvikling

6.1. Uttreden

En kommune kan med ett års skriftlig varsel kreve å tre ut fra Grenland Havn IKS, jf IKS-loven § 30, første ledd.

En Kommune som trer ut av Grenland Havn IKS overtar den myndighet som tilkommer Kommunen innen sine grenser, i overensstemmelse med havne- og farvannsloven.

En Kommune som krever seg utløst og krever å overta ansvaret for drift av havneanlegg som er lokalisert i sin kommune, får disse anleggene overført som en del av utløsningssummen. De aktuelle anleggene skal derfor takseres. I tillegg skal uttrede Kommune overta lån som Grenland Havn IKS har pådratt seg i forbindelse med etableringen av disse havneanleggene.

Utløsningssummen fastsettes til det laveste beløpet av

1. Kommunens netto egenkapital i Selskapet, som består av (i) 1/3 av verdijustert egenkapital i Selskapet, justert med (ii) et beløp tilsvarende forskjellen mellom Kommunens opprinnelig innskudd pr. 1.1. 1992 og Kommunenes gjennomsnittlige innskudd på samme tidspunkt, og;
2. Nettoverdien av de havneanleggene som er lokalisert i vedkommende kommune, som Kommunen skal overta og drive videre i egen regi, med fradrag av påhvilende gjeld, samt en forholdsmessig del av Grenland Havns likvide midler som tilsvarer eierandelen.

Dersom nettoverdien av de aktuelle havneanleggene med fradrag av påhvilende gjeld er høyere enn Kommunens netto egenkapital, overtar Kommunen i tillegg en forholdsmessig andel av Grenland Havns gjeld.

Hvis deler havnevirksomheten er organisert i og deler av havnekapitalen er overført til ett eller flere aksjeselskap som driver havnevirksomhet i den kommune som krever seg utløst, skal Selskapet inngå forhandlinger med Kommunene om hvordan aksjene kan fordeles i forbindelse med en utløsning.

Hvis den Kommune som krever seg utløst ikke ønsker å overta og drive havneanlegg i sin kommune, skal Grenland Havn IKS beholde og drive ordinær havnevirksomhet fra disse anleggene. Siden en kommune ikke kan ta ut deler av havnekapitalen til annet enn havneformål, fastsettes da ingen utløsningssum.

6.2. Oppløsning og avvikling

Grenland Havn IKS besluttet oppløst om minst to av Kommunene krever det. Oppløsningen og avviklingen gjennomføres i overensstemmelse med IKS-lovens §§ 32 – 34.

Ved avviklingen overtar hver Kommune den myndighet som tilkommer Kommunen innen sitt område ifølge havne- og farvannsloven.

Utløsningssummen for hver Kommune fastsettes til deres netto egenkapital i Selskapet, dvs deres forholdsmessige andel av verdjustert egenkapital i Grenland Havn IKS, etter at alle anlegg er taksert, justert med forskjellen mellom hver Kommunes opprinnelige innskudd pr. 1.1. 1992 og Kommunenes gjennomsnittlige innskudd på samme tidspunkt.

Som del av avviklingsoppgjøret overtar Kommunene de havneanleggene som er lokalisert i de hver av kommunene, med tillegg av de lån som Grenland Havn IKS har pådratt seg i forbindelse med etableringen av disse havneanleggene.

Hvis deler av havnekapitalen er overført til ett eller flere aksjeselskap som driver havnevirksomhet, vil likvidasjonsutbyttet delvis bestå av slike aksjer. Kommunene skal da inngå forhandlinger om hvordan aksjene skal fordeles, sett hen til havnevirksomheten som aksjeselskapet driver og hvordan denne fordeler seg mellom Kommunene.

7. Endring av Avtalen

Endringer i denne Avtalen kan kun gjøres når alle Kommunene er enige om det.

Dersom en Kommune krever seg utløst fra Selskapet, er vedkommende Kommune ikke omfattet av de rettigheter og plikter som er nedfelt i denne Avtalen fra og med det tidspunkt utløsningen er gjennomført.

8. Tvistebestemmelser

Dersom det oppstår tvist mellom deltakerne om fortolkningen eller gjennomføringen av denne avtalen, skal konflikten søkes løst gjennom forhandlinger.

Dersom forhandlinger ikke fører frem innen rimelig tid, skal tvisten søkes løst ved mekling. Mekler godkjent av Den Norske Advokatforening skal i så fall benyttes, eller annen godkjent mekler.

Sted, dato

for Bamble kommune

For Porsgrunn kommune

For Skien kommune

Denne Avtalen tiltres av Grenland Havn IKS, for så vidt gjelder punkt 3.3. og avsnitt 5.

Sak nr. 25/2011.

GRENLAND HAVN IKS – STRATEGISK HANDLINGSPLAN. REVISJON.

Vedlagt oversendes havnedirektørens innstilling til havnestyret i sak nr. 56/2011.

Havnestyret skal behandle saken i møte 26. oktober 2011, og en vil foreslå at havnerådet slutter seg til det vedtak havnestyret måtte fatte.

Brevik, den 18. oktober 2011.

Finn Flogstad
Havnedirektør

HAVNESTYRET

Sak nr. 56/2011

GRENLAND HAVN IKS – STRATEGISK HANDLINGSPLAN. REVISJON.

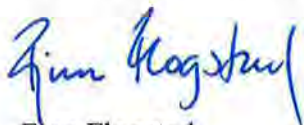
Vedlagt oversendes havnedirektørens innstilling i sak nr. 30/2011.

Saken ble fremlagt for havnestyret i møte 17.06.11. Havnestyret fattet enstemmig vedtak om å utsette saken.

Dokumentene fremlegges på ny for diskusjon og behandling.

De strategiske føringer fremlegges for havnerådet til godkjenning.

Brevik, den 6. oktober 2011.

Finn Flogstad
Havnedirektør

HAVNESTYRET

Sak nr. 30/2011.

GRENLAND HAVN IKS – STRATEGISK HANDLINGSPLAN. REVISJON.

Vedlagt følger

- Visjon
- Forretningside
- Overordnet styringsstruktur
- Handlingsplan 2009 – 2012
- Handlingsplan 2009 – 2012, status pr. 19.05.11 og nye tiltak pr. 08.06.11
- Strategiske føringer 2010 – 2013
- Strategiske føringer 2013 – 2030 sett fra 2030

Dokumentene fremlegges for diskusjon og behandling.

De strategiske føringer fremlegges for havnerådet til godkjenning.

Brevik, den 9. juni 2011.

Finn Flogstad
Havnedirektør

Grenland Havn IKS

Visjon

Nåværende tekst

Grenland Havn skal være det fremste og mest effektive knutepunkt for sjøbaserte transporter på vestsiden av Oslofjorden.

Utkast 1

Regionen på vestsiden av Oslofjorden – Skagerrakregionen – skal ha det fremste og mest effektive knutepunkt for multimodale transporter.

Utkast 2

Grenland Havn skal være en vesentlig del av en region på vestsiden av Oslofjorden som er det mest effektive knutepunkt for multimodale transporter.

Grenland Havn IKS

Forretningside

Regionen på vestsiden av Oslofjorden – Skagerrakregionen – skal ha det fremste og mest effektive knutepunkt for multimodale transporter.
Dette skal videreutvikles med forankring i de betydelige transportbehov som nærings- og reiseliv representerer.

Grenland Havn skal bidra i regionens næringsutvikling og sikre og forbedre konkurransekraften til eksisterende og nye logistikkbrukere.

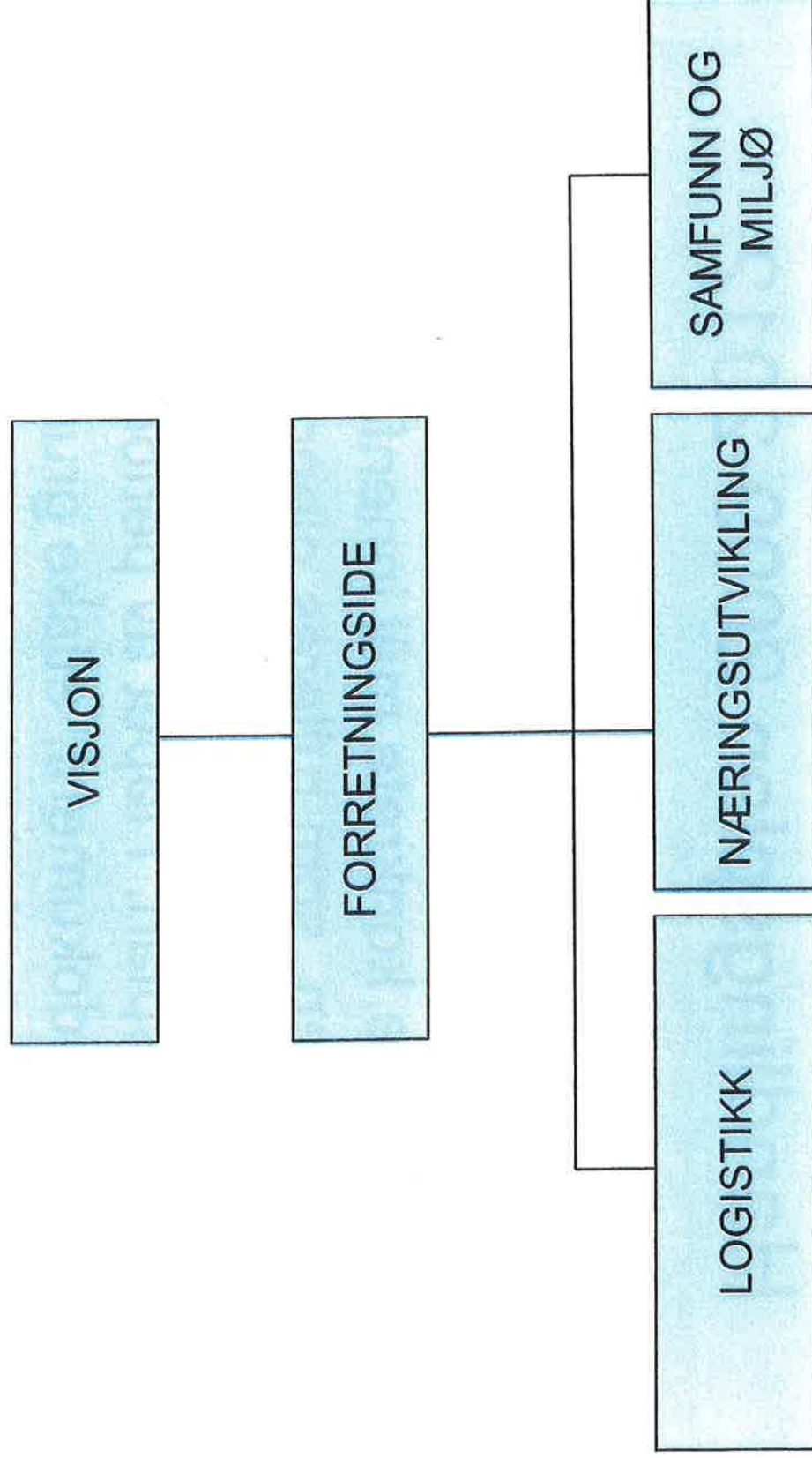
Dette skal skje gjennom strategisk areal- og infrastrukturutvikling og ved å etablere effektive driftsformer mellom offentlige og private aktører.

Hensynet til miljø og lokalsamfunn skal være en naturlig del av den kommersielle og regionale utvikling.
Grenland Havn IKS skal bidra til at regionen framstår som et attraktivt område.

Grenland Havn IKS

Overordnet styringsstruktur

Grenland Havn IKS

Handlingsplan 2009 – 2012

Grenland Havn IKS skal på bakgrunn av denne planen etablere konkrete mål innenfor budsjettperioden, som rulleres gjennom en årsplan.

Dette skal være knyttet opp mot konkret budsjett og tidsplan.

I løpet av perioden skal det etableres verdidokument, etiske grunnverdier og videreutvikle det administrative systemet.

Grenland Havn IKS
Handlingsplan 2009 – 2012
Status pr. 19.05.2011 og nye tiltak pr 8.06.2011

LOGISTIKK

Handlingsplan -1

Grenland Havn IKS skal utvikle gode logistikk-løsninger for næringslivet i regionen

1. Behandle forstudie for ”Trekking av gods på jernbane”			Gjennomført
2. Vurdere bruk av jernbane Brevik – Alnabru / igangsetting daglige avganger	JES	Årlig	Under arbeid
3. Studie for bruk av fjordfeeder	PE	Q4-12	Gjennomført
4. Stimulere til terminaltablering Herøya	PE	Q4-12	Q4-12
5. Dialog Jernbaneverket intensjon: styrke signalanlegg Breviksbanen	JES	2. hv. år	Under arbeid
6. Markedsføre fortrinn jernbane			

LOGISTIKK

Handlingsplan -2

Grenland Havn IKS skal medvirke til at logistikkbrukernes ramme-betingelser over havnene i Grenland blir best mulig

1. Markedsmøter med brukerne samt 2 turer med RS2	JES	Årlig	Gjennomført
2. Deltakelse ”Transport & Logistikk” i (Norge) og Tyskland	JES	2. hv. år	Gjennomført

3. Faglig nettverk i Logistikkforeningen, Faggrupper etc.		Gjennomført
4.		
5. Identifisere konkrete tiltak for å styrke stamnett-tilknytning vei/sjø/baneJES		Q1-12

LOGISTIKK

Handlingsplan -3

Tilrettelegging for kostnadseffektive logistikk-knutepunkt basert på samfunnsaksept for lokalisering og langsiktighet

1. Mulighetsstudie tørbulk Vold og Dypvannskaia	SUH Q3-11	Under arbeid
2. Beslutte videreføring studie for ny hovedterminal stykkgods i Grenland Havn	FF Q4-11	Under arbeid
3. Initiere fylkesdelplan, hovedstudie/konsekvensutredning for ny hovedterminal for stykkgods i Grenland Havn	FF Q1-12	Under arbeid
4. Reguleringsplan, behandling og oppstart av ny hovedterminal for stykkgods i Grenland Havn	FF Ved neste rullering	Gjennomført
5. Prosjektering og oppføring av nytt lager SHT	FF Utgår	
6. Sikre areal nord for SHT		

NÆRINGSUTVIKLING

Handlingsplan -4

Grenland Havn IKS skal bidra i regionens næringsutvikling og sikre og forbedre konkurransekraften til eksisterende og nye logistikkbrukere

1. Tilrettelegge havnearealer tilpasset næringslivets behov SHT	FF	Fortløpende
2. Ajourføre dokument ny markedsplan Grenland Havn IKS	JES	Q4-11
3. Måle effekt av markeditiltak og – deltakelse	JES	Q2-12
4. Bidra til å etablere sentrale næringsområder for ny etablering og tilhørende infrastruktur JES	Q4-12	
5. Vurdere oppgradering areal for tomtralleparkerings utenfor Breviksterminalen JES	Q2-12	
6. Vurdere regionalt kjøp/frys-tilbud	JES	Q2-12
7. Gjennomføre analyse importvirksomhet regionalt	JES	Q1-12

NÆRINGSUTVIKLING

Handlingsplan -5

Grenland Havn IKS skal løpende utvikle sine ikke-havnerelaterte eiendommer for å bidra til finansiering av fremtidige logistikk knutepunkt

1. Avklare eierforhold Jernbanebrygga, Skien	FF	Q4-11	Under arbeid
2. Etablere selskap for Jernbanebrygga med Rom Eiendom	FF		Når godkj. fra FKD foreligg.
3. Sikre igangsetting arbeid reguleringsplan Jernbanebrygga	FF	Q3-11	
4. Avklare resterende eierforhold med eierkommunene	FF	Q2-12	Under arbeid
5. Gjennomføre vurdering av areal eiet av GH	FF	Q2-12	
6. Næringsutvikling i historiske bygninger, Sjøfartsmuseet	SUH		I hht reg.plan

SAMFUNN OG MILJØ

Handlingsplan -6

Grenland Havn IKS skal drives på en miljømessig god måte til beste for alle interessenter gjennom etterlevelse av miljøstyringssystemet ISO14001

1. Sikre at Grenland Havn IKS etterlever rutiner/prosedyrer	SUH	Revisjon gjennomført mars 2011
2. Gjennomføre interrevisjoner	SUH	I hht plan
3. Søke medlemskap Ecoport	SUH	Utgår
4. Resertifisering ISO 14001	SUH	Q4-11
5. Estetisk oppgradering adm.bygg Brevik	SUH	Q1-12
6. Internkontroll GH vurdering	SUH	Q2-11

SAMFUNN OG MILJØ

Handlingsplan -7

Grenland Havn IKS skal gjennom sitt eierskap bidra til en levende kystkultur og utvikling av gjestehavner

1. Sponse samfunnsnyttige formål	JES	Årlig	Utført
2. Delta i kommunenes utvikling av gjestehavner	AH		Under arbeid
3. Vurdere etablering maritimt senter Kuskjær	AH		Q1-12

SAMFUNN OG MILJØ

Handlingsplan -8

Utforming av eksisterende og ny virksomhet skal ta hensyn til estetikk

1. Etablere vegetasjonsskjerm på Langesund Fergeterminal
2. Engasjere landskapsarkitekt for å vurdere mulige tiltak for å bedre estetikk for Breviksterminalen og Langesund Fergeterminal
3. Prosjektore forbedret adkomst Breviksterminalen
4. Vurdere estetiske tiltak

Utført

Utgår
Q4-11
Q2-12

SUH
SUH

Grenland Havn IKS

Strategiske føringer 2010 – 2013

- Skien havneterminal videreutvikles til et logistiksenter med utvidelse av lager- og produksjonskapasitet på Kjeøya og resten av Vold for håndtering av stykkgoods og tørrbulk i et utvidet areal.
- Breviksterminalen er tilført ny kran for økt leveringssikkerhet og kapasitet på eksisterende arealer. Dette tiltrekker nye linjer.
- Deler av terminalen får oppgradert terminal-dekke.
- Rammeavklaring med eierkommunene gjennom forventet eierskapsmelding med mulighet for nærings- og forretningsutvikling for å sikre finansiering av fremtidig havneinfrastruktur.
- Sikre eierskap fra industri/næring mht langsiktig behov for infrastruktur for multimodal transport for stykkgoods.
- Kvalitetssikre behov og løsningsalternativer sammen med industri og trafikketater.
- Fylkesdelplan/konsekvensutredning for ny hovedterminal for stykkgoods.
- Deltakelse i utredning for Frier Vest.
- Avklaring av videre virksomhet på Langesund Fergeterminal.
- Plan for ikke-havnerelaterte eiendommer

Strategiske føringer forts.

Diverse

1. Lagerbygg SHT/Kjeøya
2. Produksjon Kjeøya basert på **multimodal** transport
3. Intern veiforbindelse SHT/Kjeøya
4. Oppgradering av arealer SHT/Kjeøya
5. Jernbane/sjøfeeder under **utvikling**
6. Studie Dypvannskaia **avklares**
7. Anskaffe massehåndteringsutstyr
8. Rehabilitering av kaifront Tinfoskaia/**Krankaia**
9. Oppgradering av småbåthavner i hht kontrakt
10. Dialog eierkommuner mht gjestehavner
11. Tilpasse GH ny ”Havne- og farvannslov” og tilhørende forskrifter

Miljøtiltak

1. **Overvåke utvikling** mht etablering av landstrøm med aktuelle rederier i hht internasjonale og nasjonale krav og sikre finansiering
2. Utarbeide plan estetikk
3. Deltakelse i prosjekt Rein fjord vedr. forurensede sedimenter, avklare økonomisk ansvar
4. Avklare posisjon klimagass i **regional sammenheng**

Grenland Havn IKS

Strategiske føringer,

valgt scenarie Grenland Havn 2013 – 2030 sett fra 2030

- Grenland har fått **stor LNG-terminal** og gasskraftverk. Det er etablert CO2 fangs fra gasskraftverk og punktkilder i industrien
- Økt produksjonskapasitet på cracker og for klor
- Yara har økt produksjon stegvis
- SilMag prosjektet er realisert og produksjon doblet siden etablering
- REC/Scanwafer – effektiviseringstiltak realisert
- Eramet og Norcem er fortsatt i markedet
- Arealene knyttet til utvidelse i Gunneklevfjorden er utbygd og ny virksomhet er etablert. Grenland er blitt attraktiv for pilot-etablering for ny næringsvirksomhet
- Krevende industri er etablert innenfor Frier Vest (biodrivstoff, biomassehåndtering, høyteknologisk metallurgisk produksjon, prosessindustri, materialbasert industri og energiproduksjon m.m.) Området er Norges største regulerte næringsareal for krevende industri.
- Nye næringsområder er etablert i tilknytning til vei og jernbane ved Langangen, Stokkevannet og i tilknytning til Vold
- Næringspark Menstad er lagt ned
- **RHI AG videreutvikler magnesiumoksydproduksjon**

Strategiske føringer forts.

- Søndre Vestfold og Grenland har blitt en felles bo- og arbeidsregion
- Regionalt samarbeid mellom kommunene for dannelse av Skagerrak Havn
- Det er etablert nødvendig infrastruktur og logistikkcenter i forbindelse med ny **multimondal hovedterminal** for stykkgoods
- Grenland Havn IKS har etablert senter for spedisjon og agentvirksomhet med fullgod IKT-plattform
- Vestfoldbanen og Sørlandsbanen er sammenkoblet og Frier Vest er knyttet til jernbanenettet.
- Risavika Havn, Skagerrak Havn og Oslo Havn er sammenknyttet
- Eidangerparsellen er etablert, bane med høy hastighet er etablert mellom Lillehammer, Halden, Skien og Oslo. Jernbaneterminal er etablert på Herøya
- E18 4-felt er gjennomført gjennom Telemark
- Gassveien er gjennomført
- E134/Rv36 er etablert som en stabil helårsvei til/fra Vestlandet
- Vold og Brevik er spesialhavner. Ny mobilkran Vold
- Industriell havn for Frier Vest
- **Breviksbanen er oppgradert til fullgod godsbane**
- **Eidanger stasjon er etablert som vei-til-bane godsterminal**
- **Drikkevannressurser i Grenland er kommersielt utbygget og bidrar vesentlig i godsarbeidet**
- **Tunnelanlegg er omgjort til betydelig kjølfrys kapasitet og representerer en ny nisje for Grenland Havn**

Strategiske føringer forts.

- Grenland Havn har etablert ny stykkgodsterminal med tilknytning vei og bane. Omkringliggende arealer er sikret for mulig fremtidig utvidelse. Grenland Havn IKS er en vesentlig eier av selskap for næringsetablering omkring ny terminal.

Sak nr. 26/2011.

GODTGJØRINGER 2011.

Vedlagt oversendes havnedirektørens innstilling til havnestyret i sak nr. 57/2011.

Havnestyret skal behandle saken i møte 26. oktober 2011, og en vil foreslå at havnerådet slutter seg til det vedtak havnestyret måtte fatte.

Brevik, den 18. oktober 2011.

Finn Flogstad
Havnedirektør

HAVNESTYRET

Sak nr. 57/2011

GODTGJØRING 2011.

Satsene for godtgjøring ble sist behandlet av havnerådet 10.06.10 – sak nr. 10/2010 – som gjeldende fra 01.01.2010.

Havnerådet vedtok også at satsene skal vurderes av styret årlig innen utgangen av november og behandles av havnerådet innen utgangen av året.

Den generelle lønnsøkning utgjør ca. 4%, men en har valgt å legge endringen i konsumprisindeksen (ca. 2%) til grunn ved justering av satsene.

En foreslår følgende satser gjeldende fra 1. januar 2011:

		2010	2011
<u>Havnestyret</u>			
Leder	Fast godtgjøring pr år	kr. 60.000	kr. 61.200
Nestleder	Fast godtgjøring pr år	kr. 30.000	kr. 30.600
Medlemmer	Fast godtgjøring pr år	kr. 20.000	kr. 20.400
Varamedlemmer	Pr møte/dag	kr. 1.500	kr. 1.530
<u>Havnerådet</u>			
Leder	Fast godtgjøring pr år	kr. 40.000	kr. 40.800
Medlemmer	Fast godtgjøring pr år	kr. 5.000	kr. 5.100
Varamedlemmer	Pr møte/dag	kr. 1.500	kr. 1.530
Representasjonsoppg. etter særskilt avtale	Pr møte/dag	kr. 1.500	kr. 1.530

På bakgrunn av ovenstående foreslår en slikt vedtak:

1. Havnestyret støtter det framlagte forslag til godtgjøringer gjeldende fra 01.01.11.
2. Saken oversendes Grenland havneråd for godkjenning.

Brevik, den 17. oktober 2011.

Finn Flogstad
Havnedirektør